

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ներքայ 1896 տարեշրջանի Պուլկարիոյ համար տարեկան 8 ֆր " " " 1/2 " 4 " " " " 1/4 " 2 " Արտատպանի համար " 10 " " " " 1/2 " 5 " " Կանխիկ վճարելի	Համակ դրամ եւայլն խրկել հետեւեալ հասցեով ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԻՔ» ԼՐԱԳՐԱՅ ՎԱՌՆԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻՈ) Редакция на вѣстникъ „Иравункъ“ ВАРНА (България).	Rédaction du journal „Iravounk“ VARNA (Bulgarie)	Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք եւ չեն զրկուիր եւ յարմար դատ. ոչաճեալն միայն կը հրատարակ. ուրիւ ամբողջովին կամ մասամբ. Շրանցմանց տողը 20 սանթիմ երեք կամ աւելի սանթիմի համար 25 աւ 100 զեղջ կը լինի:
---	--	---	--

ԻՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԳ

Թէեւ կը կարծենք իրաւունք ունենալ մեր թերթին իբր բաժանորդ նկատելու ամեն անոնք, որ մինչեւ հիմայ իրաւունքը ստացած եւ ետ չ'են դարձուցած, սակայն եթէ այդ անձերի մէջ կան այնպիսիներ ալ, որ չեն ուզեր բաժանորդագրուիլ, թող հաճին ներկայ թիւին հետ նախորդ թիւերն ալ ետ զրկել մեզ, որպէս զի կարենամք գիտնալ մեր բաժանորդներուն ճիշդ թիւը:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ

ՆՈՐ ՏԵՂԱՊԱՀԸ

Պատմական նոր շրջանի մը մէջ թեւակոխեցինք այն օրէն, երբ Բարթոլոմէոս եպիսկոպոս կոչուեցաւ տեղապահութեան պաշտօնին: Սահմանադրութիւն, օրինական վարչութիւն, երեսփոխանութիւն չկայ այլ եւս. ազգընտիր, սիրեցեալ Պատրիարքը հեռացած է պատրիարքական գահէն. կառավարութեան միահեծան կամքն է որ կը յոխորտայ բացարձակաբար ազգին մէջ. բռնութիւնն է որ կը ճնշէ ժողովուրդի կամքը եւ իր բերտ ու ժող կը լռեցնէ անոր ձայնը:

Ցաւալի, անարդար եւ ապօրէն է այս, սակայն զարմանալի չէ, ուրովհետեւ ուրիշ ինչ կրնանք ըս. պատկերաւորութենէ մը, որ իր գոյութեան պահպանումը, եւ իր զօրութիւնը կը փնտռէ ժողովուրդեան յորդհոս արեան գետակներուն եւ երկրին ընդհանուր աւերներուն մէջ:

Զարմանալի կը թուի մեզ միայն Բարթոլոմէոս եպիսկոպոսի յանդուգն, ծայրայեղ յաւակնութիւնը, զոր ցոյց տուաւ առաջին օրէն:

Նա, կառավարութեան ուժեղ թիկունքին կռթնած՝ յանդգնեցաւ իբր ինքնակոչ Դէմք մը, անակրն կալ Դիկտատոր մը երեւան գալ, իւրացնել Տեղապահութիւնը եւ թեկնածել Մեծ Պատրիարքի մը, իզմիրլեանի մը Աթոռին:

Բարթոլոմէոս եպիսկոպոս ծանօթ է ազգին իր նսեմ անցնալով Պրուսայի վիճակին բազմամեայ եւ մեղմագոյն բացատրութիւնը գոր-

ծածկու համար - ոմուլ, ապարգիւն առաջնորդութեամբ, իր միջնադարեան, փառած զազափարներով, եւ արեւելեան քաղաքավարութեան ամենէն կեղծ ու պատիր ձեւերուն իւրացումով:

Թէ նա որքան անվստահիլ, կասկածելի է ժողովուրդին առջեւ, բացարձակապէս յայտնուեցաւ այն «չիշուի, չիշուի» ազգականութիւն, որք եկեղեցւոյ մէջ բարձրացան, երբ առաջին անգամ, արարչութեան մէջ, իր անուն պիտի յիշուէր իբր Տեղապահ:

Այս անվստահութիւնը փութաց Բարթոլոմէոս եպ. կատարելապէս արգարացնել իր ուղերձով զոր արտասանեց Սուլթանին առջեւ եւ որոյ երեք կէտերը ամենէն աւելի ուշադրութեան արժանի կը թուին:

Տեղապահը իր ուղերձին մէջ հայ ազգը կանուանէ «Երմէնի ճէօմաթը»: «Ճէօմաթ» չի նշանակեր ազգ, այլ ամբողջ, բազմութիւն. թրքական պաշտօնեաներու խելագարութիւնն ծնած այդ բառ անիմաստ է, երբ կը գործածուի ազգային-կրօնական որոշ կազմակերպութիւն ունեցող ժողովուրդի մը համար, որ ունի իր ուրոյն պատմական յատկանիշերը:

Ո՞վ տուաւ քեզ, Սրբազան, արտօնութիւն, ո՞վ տուաւ քեզ իշխանութիւն, անշահ բառով մը, պաշտօնապէս, Սուլթանին առջեւ ուրանալու նկրտիլ հայ ազգին ինքնուրոյնութիւնը. զարմանալի յանդգնութիւն. ո՞վ կը կարծես ինքզինքդ, եւ գիտնա՞րքեք թէ ինչ կը խօսիս:

Սրբազանը իր ուղերձին մէջ կը խոստանայ Սուլթանին, հայ ժողովուրդը զգուշացնել եւ հնուի պահել օտարականներու յեղափոխական գրգռումներէն. ո՞վ են սա. կայն այդ օտարազգի յեղափոխականները զոր մենք ցարդ չ'ենք ճանչցեր, որոց անունը չենք լսեր, եւ որոց ներկայութիւնը հայկական շարժումներուն մէջ չ'ենք զգացեր իսկ:

Եպարքոսընտիր Տեղապահը կամ կը յանդգնի խաբել Սուլթանը զոր իր միակ յոյսն ու ապաւէնը, կեանքըն ու կենդանութիւնը կանուանէ, կամ իբր թուրք կը մտածէ եւ թրքական վարչութեան տեսակէ-

տով՝ օտարազգի կը նկատէ անձնուրաց ռուսահայ եւ պարսկահայ գործիչներն, որովհետեւ թրքահայապատակ չեն. վերջին տեսակետն ալ վայելու է ազգային իշխանութիւնը ազգէն կապտող, յափըռտակող վարչութեան մը պեսին:

Յանդգնութեան, կեղծիքի եւ սպիտակութեան մի աշխարհակ խառնուրդի ապացոյցը կուտայ Բարթոլոմէոս եպիսկոպոս, երբ իր ուղերձով կը խոստանայ նոյնպէս հայ եւ իսլամ տարրերու միջեւ սիրոյ եւ եղբայրութեան վերահաստատման համար ամեն ճիշդ թափել, եւ կեցընելով - ըսել կուզէ - Հայերը հակառակարակն ընթացքէ, ապօրէն գործերէ, եւ յեղափոխութենէ:

Որչափ մենք գիտենք եւ Աշխարհ Արարատ կը վկայէ թէ Հայերը երբեք ապօրինաւոր ընթացքի մը հետեւած չեն, այլ իրենց մարդկային, ամենատարրական իրաւունքները միայն պաշտպանել փորձած են, ինքնապաշտպանութեան բնական, անխուսափելի ըզգացմամբ:

Ո՞վ է մեղաւոր, երբ իրաւունքի, կեանքի, եւ պատուոյ անվերջ, հակամարդկային բռնաբարութիւններուն գէմ հալածեալ ժողովուրդեան մը խաղաղ դիմումներ, խուլ ու բարձրաձայն բողոքներ, աղերս ու պաղատանք մէկ քառուրդ դար շաբունակ ոչ միայն անլսելի կը մնան, այլ եւ իբր անոնց պատասխան, ազգին հալածանքը երթալով կը սաստկանայ եւ ի վերջոյ կը յանգի նմանը չտեսնուած նախնիներու:

Ի՞նչ կուզէ ուրեմն Բարթոլոմէոս Սրբազան. պիտի համոզէ՞ արդեօք Հայերը որ թշնամիին մերկացած սուրբ իրենց վիզը երկնցնեն յօժարակամ, եւ սպառնացող հարուածին դիմաց մնան անշարժ, անվերջով: Կը յաւակնի՞ արդեօք Հայ սրտիւնք արմատախիլ ընել ինքնապաշտպանութեան բնազդը, որով բնութիւնը ոչխարն անգամ օժտուի է:

Երկիրը խաղաղեցնելու միայն մի միջոց կայ, այն է ազգեցութիւն գործ դնել իսլամ տարրին եւ ամենէն յառաջ թուրք կառավարութեան վրայ, որ հրաժարի իր հայալինջ քաղաքականութենէն:

Եթէ Պրուսայի նախկին առաջնորդը ունի կարողութիւն, եթէ ունի իր մէջ իրաւունք եւ ճշմարտութեան սիրոյն մէկ կայծը, եթէ ունի սիրտ եւ խիղճ, թող երթայ ուղղակի Սուլթանին եւ անոր խօսի այսպէս:

- Վեհափառ Տէր, եթէ կուզէք ջեր երկրին խաղաղութիւնը, բարեհաճեցէք հրամայել որ զինութեայ ըլլան Գեղարեւոյն, Թուրքերն ու Չէրքէսները. եթէ կուզէք հայ տարրին հանգստութիւնը, չնորհք ըրէք ապահովել անոր կեանքն պատիւն ու ստացումքը, իրեն վերադարձնել կողոպտեալ գոյքերը, չինել քանդեալ առնները եւ կախել կոտորածներուն գէթ գլխաւոր հեղինակները. եթէ կուզէք որ Թուրքիա վերստին շունջ առնէ եւ բարգաւաճի, յարգել տուէք, Տէր Արքայ, Հայերուն անհատական եւ ազգային իրաւունքները, կատարեցէք անոնց արդար փափաքները եւ տուէք անոնց կատարեալ ազատութիւն զարգացնելու իրենց բազմաոտեակ բնական ընդունակութիւնները յօգուտ օսմանեան Պետութեան, որ հիմերէն խախտեցաւ եւ մօտալուտ կործանում կը սպառնայ հայկական հաւածանքներուն շնորհիւ:

Իսկ եթէ Բարթոլոմէոս եպիսկոպոս չունի քաջութիւն, ուր որ անկէ՝ ճշմարտութիւնը բարձրաձայն խօսելու եւ ազգին իրաւունքները պաշտպանելու, գործ ու ըզբաղում ալ չկրնար ունենալ հայ ազգին Պաշտօնատան մէջ:

Գիտնէք որ իր գլխաւոր նպատակն է հաճոյանալ Դրան. ատոր ճարը թող փնտռէ պատրիարքարանէն դուրս: Ոչ ոք կրնայ արգելիլ զինք, օրինակի համար, հաւաքելու իր բազմաթիւ համախոհները եւ կազմելու հայ ազգէն անջատ միութիւն մը՝ Դրան փառաբանութեան եւ հաճոյակատարութեան նուիրեալ. թող ինկարկէ յայնժամ, զով որ կուզէ եւ իր ճակատը քսէ բռնութեան գահին պատուանդանին, որչափ որ ուզէ:

Ինք կը հասնէր իր նպատակին եւ մենք կապտէինք իրմէ:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս 30* Յուլիս

Վերջին ժամանակներ սկսած հակամարտութեան շարժումը ծառայութեան անդամները մեծապէս անհաշիւ օգուտներ տեսնելու մը համար կը կարգուի։ Երբ որ կը կարգուի կերպուէր թրքաբարոյ և պաշտօնատար Հայերու ձեռքով և կառուվարութեան գործովն ու քաջալերութեան շնորհիւ։ Նոյն իսկ ըստ պատմաբաններ եղան երկարէ մարդուն դէմ, որ ամենէն ահաւոր վայրկեաններու մէջ, ճգնաժամներու պահուն, գիտցած էր վտանգներու գիմարաբանել անվիհիւր ճակատով։ Հանրագրիւր ալ ստորագրուեցան, իրմէ խնդրելու համար, որ հրաժարի ի սէր ազգին։

Սրբազանը քանի մը ամիսներէ ի վեր հրաժարելու գաղափարը կը անուշանէր իր փոթորկած միտքին մէջ։ Ժողովրդական գաղափարներ, ազաւանքներ համոզեցին զինք յետաձգելու իր հրաժարը, որոյ մէջ հեռաւորները վտանգ կը նշմարէին։ Սակայն յետոյ շատցաւ զժողովրդաբար թիւը անոնց, որ սոսկալի ներկայի մը բարեփոխան ստիպողական պէտքին առջեւ խփեցին իրենց աչքերը չտեսնելու համար ազգին ապագային հեռանկարները։

Պատրիարքնիս կորսնցնելու վտանգը նորէն սկսաւ հալածել զմեզ։ Գաղանի ազգեցութիւններ, երկարատեւ, ճարտասան համոզումներ յաջողեցան ներքին խռովութիւններ ձգել իր մարտը էութեան մէջ, ու կը մտածէր վերստին թողուլ ապարէզը։ Իր հակառակորդներ ինչ ըրին, ըրին, խախտեցին իր անգործութիւն համոզումները և իր մտքին մէջ ծնուցին սզգին փառասկար եղած ըլլալու կասկածը, որովհետեւ գիտէին թէ ուրիշ կերպով անկարելի էր իզմիրեանի յաղթել։ աշխարհի վրայ բանէ մը, մէկէ մը չէր վախճար, միայն բարոյական պատասխանատուութենէ չարաչար կը վախճար և այդ միակ վախը ունեցաւ վերջերս։ Չանսցինք զինք համոզել, զի չէինք ուզեր որ թշնամիներու պահանջմանց տեղի տայ, այնքան փառաբանութեամբ մը։ Աւելի ազգէ է, կըսէինք իրեն, այս անիշխանութիւնը, ամբողջութեամբ, քաղաքական խմորումը, քան յեղակարծ շնորհաբաշխութիւն մը, կառավարական խաբեկապատիւր վեհանաժողութիւն մը, յաւէտ չարակամ, յաւէտ սուս ժամկայ։

Անցեալ երկուշաբթի, 22 Յուլիս, մինչեւ թրքական ժամը 8, բան մը չէինք գիտեր իր հրաժարելու որոշման մասին։ Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնն ալ անգիտակ էր, Ազգ. վարչութիւնն

ալ։ Սրբազանը կը կանչէ յանկարծ իր քով թուրքերէնի քարտուղարը և կը հրամայէ իրեն շուտով խմբագրել իր պատճառարանեալ հրաժարականը։

Նոյն երեկոյ հրաժարին և կայաներական իրաւունքով ընդունուելուն լուրը կը տարածուի ամեն կողմ։ Երիտասարդութիւնը, լուրջ գաղափարներ, գաւառացիները տխրութեամբ և վարմայումով կը համակուին։ ուրիշ մաս մը ժպտել կըսկսի, «բաւ էր որ 150000 հոգիի ջարդուելուն պատճառ եղաւ» մըրմուտով իրարու։

Խորհրդարանութիւն ընելու ժամանակ չունիմ, իրաւութիւնները կը պատմում համառօտ։

Մենք կուզէինք որ Պատրիարքին հրաժարման վրայ չըլլային վերջին ընտրական գործողութիւնները, այլ հրաժարումը տեղի ունենար աշտման ապօրէն գրութեան յետոյ, որ որոշուած և անխուսափելի էր և զոր կառավարութիւնը պիտի գործադրէր, կըսուի, Յուլիս 22ին։ Բայց զինք պաշտպանել նկրտողները կըսեն թէ գերագոյն, մտերիմ հրահանգի մը հարստակած է իսկոյն հրաժարելով, առանց կարծիք հարցնելու իր մտախնդրուն և համազուած ըլլալով որ այդ էր լուսագոյն ճանքան։

Արդէն իմացած ըլլալու էք այն 8 եկեղեցական և 8 աշխարհական անձանց անուններ, որ կայս. իրաւէի մը համաձայն, եպարքոսական Պուլյուլթուլով մը առժամայ խառն ժողովին անդամ նշանակուեցան, Տեղապահ մը ընտրելու և մինչեւ նոր վարչութեան ընտրութիւնը Պատրիարքարանի գործերը վարելու համար։

Անցած հինգշաբթի, 25 յուլիս, եպարքոսընտիր անձերը կը հաւաքուին Պատրիարքարան, ուր Պուլյուլթուլին ընթերցումէն յետոյ, Նուրեան և իր արքանականները պնդած են որ ժողովականաց կողմէ շնորհակալութեան մագաղթաւ մը մատուցուի յոռո կայս. գահալից։ Մանկունի եպիսկոպոս (որ վերջերս իր բռնած ուղղամիտ և սղգասիրական ընթացքով սկսած էր արդէն սիրելի ըլլալ Պատրիարքին և ժողովրդին) և իր հետեւորդներ Նուրեանի կը հակառակին շնորհակալ։ Մանկունի Սրբազան կը պահանջէ նաեւ ճշգիւ նախ ժողովին իրաւասութիւնը, որպէս զի գիտակցութիւն ունենայ իր կոչումին և յախուռն գործողութեանց առաջը առնուի։ Օրը տարածում և Արքանի փաշա ու Մեքիսեղիկ Սրբազան բացակայ ըլլալով, ժողովը կը փակուի։

Շաբաթ առաւօտ, 26 Յուլիս, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ խառն ժողովը նիստ կը գումարէ։ Բոլորն ալ ներկայ են, բաց ի Մեքիսեղիկ Սրբազանէ և Կիւլպէնկեան Պատրիկ Էֆէնտիէ, որ Եւրոպա մեկնած էր, անցագիրը առաջուց առած ըլլալով։

Դիւանի ընտրութիւնը կը կատարուի և Արքանի փաշա տեսնապետ, Նուրեան փոխ-ատենապետ, Մեքիսեղ քահանայ տեսնապետ և Չայեան իլիաս Բ. տեսնապետ կը նշանակուին։

Ապա Մանկունի Սրբազան Դիւանին կը ներկայացնէ պաշտօնավարութեան ծրագիր մը, որոյ համաձայն էին ճէվահիրեան և Երեցեան վարդապետները, քիչ մըն ալ Մեսրոպ եպիսկոպոսը։ յետ երկար վիճարկութեան կընդունուին ծրագրին հետեւեալ կէտերը Արքանի փաշայի ալ անակցութեամբ։

Ա. Ժողովը և ընտրելի Տեղապահը սահմանադրութեան պիտի գործեն։

Բ. Տեղապահի պաշտօնը պիտի տեւէ 2 ամիս, որոց միջոցին Սահմանադրութեան համաձայն, Պատրիարք ու նոր վարչութիւն պիտի ընտրուին գումարելի Լեւոն Ժողովոյ ձեռամբ։

Գ. Առժամայ խառն ժողովը և Տեղապահը յարգանք պարտին նախորդ Պատրիարքին անձին և վարչութեան հետ համաձայնութեամբ կատարած իր գործառնութեանց նկատմամբ։ պաշտօնապէս կամ լրագրութեան միջոցաւ ու է աննպաստ ակնարկութիւն չպիտի ըլլայ իր դէմ։

Դ. վարչութեան բոլոր խորհուրդները, ժողովին աշխատութեանց պիտի մասնակցին ներքին գործերը վարելու համար։

Ե. Գաւառներու մէջ առաջնորդական գրութիւնը և ժողովները պիտի մնան ու շարունակեն անվճար։

Չ. Արդի վարչութեան որոշումները և գործառնութիւնները մամուլի միջոցաւ անյապաղ պիտի հաղորդուին ժողովուրդին։

Այս վեց պայմաններ, հակառակ Նուրեանի և իր գաւառիցներուն փոփոքին և յոյսին, ընդունուելէ յետոյ, Տեղապահի ընտրութեան կը ձեռնարկուի և կընտրուի Պրուսիայի նախկին առաջնորդ Բարթոլոմէոս եպիսկոպոս՝ 8 քուէով։

Այս ընտրութիւնը յոռնգոյն էր ժողովուրդին համար, որոյ տեսնութիւնը այս եկեղեցականին ներկատմամբ թէ բնական և թէ յայտարար է։ Նուրեան և Բարթոլոմէոս ձեռք ձեռքի առած ինչեր պիտի խորհին արդեօք ի հաճոյս Դրան և ի փառս ազգին։ Բայց ազգը կը սպասէ հետաքրքիր, շերմոտ զուգուած և անհամբեր։

Արդի վարչութիւնը կը յուսայ քանի մը յաջողութիւններ ձեռք բերել, գլխաւորաբար ընդհանուր տեսնեք և սպասեք մինչև Սուլթանին գահակալութեան տարեգարծի օրը։

Կըսուի որ Նուրեան ժողովի մէջ յայտարարեւ է իր զաւակներուն վրայ երգում ընելով թէ առնանք անգամ կայսերական նոր շնորհ

մը աւանդու լազգը պիտի ունենայ։ մենք գիտենք թէ քանի կուտ կարծեն այդ խաբող և շրջադիշնորհները։ Չախորդ քաղաքականութեան մը օձիքէն ազատելու համար, կարելի է որ կառավարութիւնը պիտի փորձէ իր սիրտով վարչապետներու միջոցաւ սիրաշահել հայ ժողովուրդը, իր քանի մը իրաւունքները ճանչնալով, կամ գիւրութիւններ ընծայելով։ Բայց մենք գիտենք և պատմութիւնը մեզմէ յառաջ և մեզմէ յառ գիտէ թէ իրատէ մը իրատեով կընայ ջընջուել հոս, և այս առուր շնորհ, իրաւունք պատրանք գտնաւ վաղուան համար։ Ո՛հ, և ի՞նչպէս կըրնան մեր սիրտերուն մէջ ջնջուել, մոռցուել այնքան կորուստ և թշուառութիւն, այնքան նահատակներ և աքսորեալներ, որոց ճիշդը կը հասնին մեզի լեռներէն, անկողիններէն, բանտներէն ու գերեզմաններէն։ Մտամոխի լսենք այդ ձայները և ծունգի իշխենք յաւէտ մեր խղճին մէջ ազօթելու համար։

Մոռցա՛յ յիշելու որ Պատրիարքին հրաժարագրին մէջ ծանր նրկադուրովներ կան, որ ամօթ կը բերին կառավարութեան մոռ ճակտին և այս պատճառաւ յուսալի չէ որ հրաժարագիրը օր մը կարենայ հրատարակուի։

Իր բնակութիւնը Հիսար-Տիպիէն իւսկիւտորի բարձունքը փոխադրեց Պատրիարքներու ամենէն ժողովրդական ու ամենէն զժողովրդ. հանգիստի պէտք ունէր։ Թող կազմուրուի իր յոյժած, փրաւոր սիրտը, որի մեծութենէն կընանք տակաւին շատ բաներ ակնկալել։

Վերջապէս յառաջ գիտողութիւն մը, զոր կը խնդրեմ ձեզմէ ծիծաղելի չի գտնել ազատ երկրի մէջ և հայկական արհաւիրքներու տեսարանէն հեռու - իթէ չկրցայ ձեզ գրել աւելի յաճախ, պատճառներէն մին է զգացած տեսնութիւնս ամեն բանի դէմ, որ մաս կը կազմէ քաղաքակրթութեան, հետեւաբար նաեւ գրչին դէմ, որոյ մութ ստութիւնները այսօր աշխարհի վրայ այնքան յաղթանակներ կը տանին հասարակաց կարծիքի լոյսին վրայ։ այո՛, նորկանք կը զգամ գրքին ու գրչին դէմ, գիտութեան ու յառաջդիմութեան դէմ, այժման լուսաւորութեան ու քաղաքակրթութեան դէմ, որ զզուելի խաբէութիւն մը, շառլաթանութիւն մը կերելին Հայաստանի աւերներով փոթորկեալ սրտիս և խռովեալ մարմնիս . . .

Ն.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՇԱՐՓՈՒՄՆԵՐ ԻՆՊԱՍՏ ՀԱՅՈՑ

Հայկական Նպատամատոյց Յանձնաժողովի գործադատարը կարենէն Յուլիս 11 թուակիր նամակով կը գրէ Ուէսթմինսթրի Դուքսին թէ տեղւոյն մասնաժողովը, որ արդէն բաշխած է իրեն

(*) Այս նամակը, ուշ հասաւ մեր ձեռքը մեզ անձանթ պատճառներով։

նաճագ Տեղապահ Սահմանադրու-
թիւնն ահաբեկումը միւսիս ինքնա-
վարկից իրմէն տիրէր :

Բ. Տեղապահին մէմուրիէթի
2 ալ տեղամ իտիւպ, պու իքի ալ
զարֆընտա Մէնիսի Ումուսի
միլլի թէճէմմիւ օլունուպ, Սահ-
մանադրութիւնն ահաբեկումն,
Պատրիարքըն վէ Կէնի Կրօն. վէ
Քաղ. ժողովարըն ինթիսապարը-
նը իճրա իտէճէկ տիր :

Գ. Սապրգ Բաթրիգ շախա-
նա վէ իտարէ մէնիսիէրին իթթի-
ֆազը իլէ սըպգէթ իտէն մուսա-
լաթը հազգընտա մուսապաթ
խառն ժողով վէ Տեղապահ ինթի-
րամքարանէ տապրանուպ բէսմէն
վէ կազէթալարըն սուի իսնատաթ-
տա պուլունմայաճագար :

Դ. Բաթրիգ Տանէնի տիրէր
խուսուսի մէնիսիէրին ժողովուն
տախիլի իլլէրինէ տէխալէթ իթ-
մէյէ սէլահիյէթի օլունուպ :

Ե. Թաշարարտա Առաջնորդ
վէ ժողովարըն մէպէթի պիլա
թապրիւր տէվամ իտէճէկ տիր :

Զ. Իշպու իտարէնի (մուվա-
զաթ խառն ժողով) գարարարը
վէ մուսալէթըն ճէրիտէր վասի-
թաթը իլէ պիլա թէթիւր Էնայիյէ
պիլաթիլէճէթ :

Մանկունի սրբապանըն հարա-
քեաթը միլլէթիէրմէրանէսի իլէ
գապուլ օլունան իշպու շարթարա
տըգգաթիլէ, իքի ալ զարֆընտա
Ազգ. Երեսփ. ժողով թէճէմմիւ օ-
լունուպ հիւքիւմէթին թէթիլիւն-
տէն սալիմ օլարագ՝ Պատրիարքըն
վէ Քաղ. Կրօն. ժողովարըն սէր-
պէսթէ ինթիսապար իճրա օլու-
նուր իսէ, Կալընը օլ վազըթ պատ-
րիարքարան իտարէսի միլլի սը-
ֆաթ քէսպ իտէր :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՑԷ

Թիւրք հիւքիւմէթի Ամն. Ս-
իվարիւնըն մէնիլիյէ (աքսոր) Խոլ-
լամագ Էֆէքարընտա պուլունմասը
հազգընտա գուհուր իտէն շայեա-
լար իւզէրինէ, Էլլիլէր Պապը Ալիտ-
էն պուհազգա իլահաթ իսթէմիլլէր
վէ քէնտի պէյիլէրինտէ Պապը Ա-
լիին պու կիպի պիլ թէտպիւրտէ
պուլունմուսաթըն իսթար իթմէթ
իլլին միւթթէթիլիլէ գարար վէր-
միլլէր իսէտէ, հիւքիւմէթին Էօյ-
լէ պիլ Էֆէքարըն օլունուպըն
խաթիւրիլէ Նազըրը Էլլիլէրէ պիլ-
տիրմիլ վէ Երընդուտան տախի
Բուս սէֆիլի Ս. Նէլիտօֆու թէ-
մին իթմիլլէր տիր : Զօք չիւքիւր
Էլլիլէրտէ Էնմէնիլլէրէ ֆայիտէլի
պիլ տաթմ ալըրար իմիլլ :

Սթանպուլ կազէթալարըն պէյա-
նընա կէօրէ, չըգան հաֆթա Հա-
միտիլէ քիւրա սիւվարիլէրտէն
750 քիլի խուսուսի վարօրընը
Սթանպուլա Էլլիլէրմիլլէր տիր : Ա-
նատօլու խարապ իտէն մէղքիւր
ճանիլէրէ միւքեաթաթ վէ սայիւր-
լէրէյիլէ իպրէթ օլմագ իլլին սա-
րայ խալըր նէ Կարաճագընը շաշը-
րուպ, օլ հազգա պիլ կիւնտէ իւշ

տէֆա իրատէի սէնիլիյէ սուսուր
իթմիլլ, վէ օլ իրատէլէր միւսիս
հալէր Ֆարգ բաշա վէ սայիլ մէ-
մէմուրին ֆիւրալէրի գարընալուպ
ասքէրի միւքիւրար վէ սայիլ զիլ-
նէթլէրլէ Թօֆիսանէյէ կէթիւրմիլ-
լէր : օրնա սպ իրատէի սէնիլիյէ
սիւնիթալամ թաթմ իթտիլիլիւպ
վէ սիւհա ու Էլպիսէլէրի Էնիլլէ-
յիւպ, խուսուսի թէթիլիլ օլմուշ
օլան Բամիս գըշլաթընա իսթրա-
հաթ իթտիլիլլէր տիր :

Երընդ մէմուրարըն պու
ճանիլէրէ իթտիլի թալթիլիլ ան-
լարըն իճրա իթտիլլէրի զուլում
լարըն միւքսիսի վէ ամիլի պիլ-
զաթ քէնտիլէր օլունուպըն իմն
իտէր :

Պու բազար կիւնիւ (14 օգոս-
տոս) Սթանպուլ քիլիսէլէրինտէ
Տեղապահ Բարթոլիմէոստան իս-
մինիլ զիլք օլունմամասը իլլին Էնա-
լի թէթրար վէլլէլէ չըգարմը շաշը :

Սոն բօստա իլէ Սթանպուլան
վիւրուտ իտէն խուսուսի պիլ մէթ-
թիւպէ կէօրէ, կէլէն բազար կիւ-
նիւ Պէյօղլունտա Ս. Երընդու-
թիւն քիլիսէլէրինտէ ֆէլքէյիլտէ
սուրէթտէ Էնայիլ իլլինա իլլինա օլ-
մուշ օլունա, Տեղապահ Բարթոլի-
մէոստան զիլքի տաղիլէրինտէ
պիլթիւն Էնայիլ Էօլիւմէն գաշար
կիպի պիլ պիլիլիլի կիլթիլլէրէ քի-
լիսէտէն տըշարը չըգարմը տըր : չէօյ-
լէ քի, իլլիլիւտէ Կալընըլ բարա-
լար վէ զպիլլէր գալուպ, տէհ-
չէթ ու հէյէճանլարընտան Պատա-
րագըն սոն գըսմընընէ կիպի իճրա
իտէճէթլէրինի շաշըմըշլար տըր :

Պիլինի մէնիլիյէ Նիշանը Տե-
ղապահ Բարթոլիմէոս Էֆէնտիլիյէ
վէ իլլինի օսմանիլի Նիշանը սա-
պը Էֆէնտիլիյէ վէ պիլինի օս-
մանիլի Նիշանը տախի Բաթրիգ-
հանէնի Էնիլ իտարէնի թէլէթի-
լիտէ մէհարէթլէ թիւրք սօլապ-
լարը չէվիլլէն Նուրիս Բովհանէս
Էֆէնտիլիյէ վէրիլլիլ տիր :

Հիւքիւմէթին Էրմէնի գանը իլէ
միւլէմմա Էլլիլիլ իլէ կէօքիւլլէրի-
նէ թաթմը օլունուպ Նիշանլարտան
տօլալը մէրքում Էֆէնտիլլէրի թէպ-
րիք իտէրիլ :

ԿԻՐԻՏ ԻՍԵԱՆԸ

Տէյիլ Նիւզուտն ալտըրը խու-
սուսի պիլ թէլէկրաֆըն պէյանընա
նազարէն, Հէրալիլիս ճիլլարընտա
800 Բուլմար վէ պաշըպօլուգ ու
նիլամի ասքէր պէյիլինտէ վուգու-
պուլան պիլ պէօյիլիլ գալկատա
Բուլմար զալէպէ իտիւպ, Թիւրք-
լէրտէն 4 թօր վէ բէք չօգ սիլահ
ու ճէպհանէ ալմըշլար տըր :

Բիլկամիցա գաղտընտա չէ-
տիտ գալկալար վուգու պուլմուշ,
10 քէօյ վէ պիլ գաշ մանաթըր
խարապ օլմուշլար տըր : Թէպէ-
նտա 15-20 կիւնտէն պէրի տա-

յիմի սուրէթտէ Խըրըթիյանլար
վէ Թիւրքլէր ճէնիլլէլէրտէ տիր-
լէր : հիւքիւմէթ պիլ թօրնա պէօ-
լիլիւ Էօլլամըշ : Թիւրքլէր Հոլի-
վիլլա տապ պիլ քիլիսէ պատըլար :

Պիլ Բուլմար կալէթաթըն պէյ
նընա կէօրէ, Գանիտա իլիթի-
յար, չօնուպ վէ գարը 80 քիլի քէս-
միլլէր, քէզա Գօնիս վէ Գրանպուլ
քէօյլէրի պատուպ մալ ու Էլշալարը
Կալմա իթտիլլէր սօնրա 130 Էլ
Կալմըշլար, Էնայիլ իսէ տաղլարա
գաշմըշ տըր :

Իւշ պին բուլմարըն իսլամլար
իւզէրինէ հիւքիւմէթ 29 քէօյ Կալ-
մըշ վէ 1000 հալվան սիւրմիլլ օլ-
տուլարը Աթան Բօյլլիլ պիլտի-
րիյօր :

Էթիթթօրի ումում տալարը
վէ ֆէտալիլիլ Եունան սանճալը
ալթընա չաղըրուպ, Կիլիտին
Եունանիսթան իլէ պիլլէլմէսիլի
իլան իտէճէթ տիր :

Եունանիսթանտան 28 զապիլթ-
լէրին 3 թօր, 2000 թիւֆէնկ վէ
700000 ֆիլէնք իլէ Կիլիտէ կիլթ-
մէսի հազգընտա Պապը Ալի Եու-
նան Էլլիսիլիսիլ իլլահաթ իսթէ-
միլ, վէ Էլլի տախի ճէվապէն Կա-
լընը 8 զապիլթ վէ պիլ գաշ մի-
լաղըմլարըն ալ սիլահլէ վէ թօր-
սուլ կիլթիլլ օլունուպարըն պիլ-
տիրմիլ տիր :

Էվրոգա տէվլէթլէրի Կիլիտիլի
մէպուլար վէ Զիհնի բաշա պէյ-
նիլտէ իսթիլաֆըն Էօնիլիւ ալ-
մայա չաղըմլարտա տըրլար, վէ
Աթինա հիւքիւմէթի Եունանիս-
թանտա պուլունան Կիլիտիլի մէ-
պուլարը Կիլիտէ կիւնապ մէճ-
լիսի ումումիլտէ հաղըր պուլուն-
մագ իլլին, գանտըրմագտա տըր :

Նիհայէթ Պապը Ալի Կիլիտիլի-
լէրլէ պաշա չըգմայաճաղըն ֆարգ
իտիւպ, պու տէֆա պէօյիլի տէվ-
լէթլէրին իլէ տէխալէթ իթմէլէ-
րին արղու իթմիլ, վէ Կիլիտիլի-
լէրին թէթլիլ իթտիլլէրի շարթ-
լարը մահքէմէլէրէ տայիլ օլան
նօգթատան սայրըր, գապուլ ի-
տէճէլիլի վատ իթմէսի իւզէրինէ,
Էլլիլլէր թէճէմմիւ օլունուպ Կիլիտ
մէսէլէսիլի Նիհայէթ վէրմէթ ի-
լին բաղմ կէլէն շարթլարը թահ-
թը գարարա սլմագտա տըրլար :

ՄԱԲԷՏՈՆԻԱ

Աթան Պազալիլիլ Ստան-
պուլտան ալտըրը հալվատիսէ նա-
զարէն, Եունան - Թիւրքիա սին-
րու իւզէրինտէ Բուլմ չէթլէրի վէ
թիւրք ասքէրլէր արատընտա գալ-
կալար տէվամ իթմէկալէ տիր :

Մաքէտոնիտա քէօյիլ Խը-
րըթիյանլարըն չէթլէրէ մուսալէ-
նէթ իթմէմէլլէրի հազգընտա Եու-
նան գօնօրսալարը քէնտի թէթիլ-
լէրին իճրայա գօյմագ իլլին Ա-
թինատան Էթիլլէր ալմըշլար տըր :
Եունան - Թիւրքիա սինօրունու
գալիլլէլիլմէթ իլլին իքի թօրնու
պէօյիլիլ Աթինատան Լարիցայա
վէ Արթօյա կիլթմէլլէրին տայիլ է-
միլ չըգմըշ օլունուպըն Աթինա-
տան պիլտիրիյօրլար :

ՊՈՒ ԿԻՒՆՔԻ

Թիւրքիա Պազալիլիլ
(Աթան Պազալիլիլ)

Վիլինա 24 օգոստ.
Ֆիլեմոնէպար նամ կալէթա
պէյան իսթիլլիլ, սոն հալվատիս-
լէր Կիլիտ մէսէլէսիլիլ հալլ օլու-
նաճաղընա իւլիտ կէօթլէրիյօր-
լար : Խըրըթիյանլար վէ Պապը
Ալի տէվլէթլէրին տէխալէթ իթ-
մէլլէրին թալէպ իթտիլլէր : Ըս-
թանպուլտաթ Էլլիլլէրին թէթիլպ
իթտիլի ճէտվէլ պու իլլէ թէմէլ
թուլթուլաճագ ալըր : պիլ Խըրիս-
թիյան վալլիլիլ թայիլիլ վէ գապ-
տիլիլ ու մալիլլէյէ տայիլ թէ-
պէտիլլաթ մէղքիւր ճէտվէլիլ
ահքեաթընտան տըր :

Աթինա 24 օգոստ.
Մաքէտոնիտա գօմիլթէլլէր
յիսի Պրոֆաթ գալթ օլունուպ
վէ սոնա չէթէսի տաղըրալ : Մա-
քէտոնիտա պաշգա 5 չէթլէր
տահա վար տըր :

Հօմիս 14 օգոստ.
Վատիկանըն (Բարոնըն Էնմիտայի
լէսի) Ճիպուլթիսէն գապուլ իթտի-
յի պիլ թէլէկրաֆ պիլտիրիյօր քի,
Մէնէլիլ (հապէշ գըրալը) Բարալա
հէօրմէթէն Էնիլլէրտէն պիլ գա-
լընը ալտա իթմիլ տիր :

ՏԵՂԱԿԱՆ

Անցեալ կիրակի կատարուեցաւ
Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը,
որոյ մասնակցեցան 156 ընտրողներ:
Առաւելագոյն քուէով նոր խոր-
հրդոյ անգամ ընտրուեցան Տեղաք-
խաչիկ Տամատան
Մատթիա Սուքիսեան
Յովակիմ Հ. Թովմատեան
Շնորհք Տավուտեան
Սարգիս Ուզուն Պօղոսեան
Սինէմ Ղուկասեան
Փիլիպոս Չօլաքեան
Յաշողութիւն կը մաղթենք ի-
րենց աշխատութեանց, որոց աշխ-
քան կարօտ են վառնալի ազգային
գործերը :

ԶԱՄԻՐԷ ԲԻՍՏԱՍԸ

Վառնա 14 Օգոստոս
Պուլտալ
Վալիս, 100 քիլ. 10.40-10.50 ֆր.
Արտալ, 58-61 լիպրա, հէթթօլթ
8.20-9. ֆր.

Արքա
Կէ-Կ6 լիպրա, հէթթօլթ. 4.20-4.60
Յասալիս
100 օգ. 24-30 ֆր. (մալա կէօրէ)
Կիւնտէ 3-4 վալիս վէ 4-500
արապա պուլտալ վէ արալ ինմէթ-
տէ, վէ ֆասուլիա բէք ալ կէլ-
մէքտէ տիր :

Իրաւունքի ՊԱՏԱՍԻԱՆՆ
Ը. Ը. Հ. Ի Գահիլէ. Չիւր նա-
մալն ստացանք. Եգիպտոսի մէջ
գործակալտար չունիմք, ուստի կը
ինդիլիլ Չիլլէլ ինչպէս նաեւ Ե-
գիպտոսի բոլոր բաժանորդներէն,
բաժնէգներն բօստալի միլլիցաւ ան-
յապաղ զրկել խմբագրութեանս
հասցէին :